Nr. 185. Poniedziałek 14. Sierpnia 1854. Rok Gazecie 44.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. - Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLAD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Lwów, 12. sierpnia. Dnia 5. sierpnia 1854 wyszła i rozesłana została z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie część XXXI. oddziału I. dziennika rządowego z roku 1854 dla kraju koronnego Galicyi.

Część ta zawiera pod:

Nr. 134. Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 29. kwietnia 1854, którem obwieszczono protokół ostateczny najwyższem postanowieniem z dnia 6. marca 1854 roku, uchwalony przez państwa nad rzeką Elbą położone, ułozony przy trzeciej komisyi rewizyjnej co do żeglugi na rzece Elbie, wraz z spisem alfabetycznym artykułów towarów, w opłacie celnej na rzece Elbie zniżonych lub od tejże opłaty wolnych.

Nr. 135. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, najwyższej komendy wojskowej i najwyższej władzy policyjnej z dnia 20. maja 1854, tyczące się podzielenia każdego z następujących pułków żandarmeryjnych 4, 5 i 6 na dwa pułki.

Nr. 136. Rozporządzenie najwyższej władzy policyjnej z dnia 20go maja 1854, dotyczące się nowego ustanowienia pauszalu masy dla żandarmów niekonnych.

Nr. 137. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 22. maja 1854, którem w dodatku do rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z dniem 11. października 1852 r., nr. 210 część LXIV. dziennika praw państwa obwieszczonego nowy stan personalu i płacy wyższego sądu krajowego w Zarze i trybunałów pierwszej instancyi w królestwie Dalmacyi włącznie nadprokuratoryi i prokuratoryi rządowych.

Nr. 138. Rozporządzenie najwyższej komendy wojskowej z dnia 24. maja 1854, mocą którego znosi się moc obowiązująca pierwszego ustępu rozporządzenia z dnia 8. lutego 1851 r., nr. 37 dziennika ustaw państwa, tyczącego się do dawania klauzuli egzekucyjnej do wyroków sądów wojskowych.

Nr. 139. Rozporządzenie ministeryów spraw zewnętrznych, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i handlu, jakoteż najwyższej komendy wojskowej z dnia 25. maja 1854, mocą którego podaje się do wiadomości zasady, które zachowywać winni c. k. władze i poddani względnie handlu i żeglugi na morzu w ciągu wojny wybuchłej między Anglią, Francyą i Turcyą z jednej, a Rosyą z drugiej strony.

Nr. 140. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. maja 1854, wydane w przedmiocie, jak zapobiegać wybuchowi wścieklizny u zwierząt i ludzi.

Nr. 141. Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 27. maja 1854, mocą którego dozwolono bezpłatne wprowadzenie żyta, jęczmienia, owsa, pszenicy, grochu, soczowicy i bobu przez urząd celny w Szczakowie, aż do końca czerwca 1854 roku.

Nr. 142. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 29go maja 1854, wydane dla rozwiązania tej wątpliwości, czyli w przypadkach, w których ustawa karna z dnia 27. maja 1852 roku na wykonanie lub przestępstwo stanowi jako karę utratę praw lub upoważnień, lub w szczególności utratę przemysłowania bez dalszego dodatku, wyrzeczoną być musi ciągła utrata tychże praw, upoważnień lub przemysłu.

Nr. 143. Rozporządzenie ministerstwa handlu i finansów z dnia 31. maja 1854 o zakazie wywozu i przewozu broni i amunicyi.

Nr. 144. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 31. maja 1854, tyczące się wprowadzenia wolnego od cła zboża do królestwa lombardzko-weneckiego do końca czerwca 1854 roku.

Nr. 145. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 2go czerwca 1855, mocą którego podaje się bliższe przepisy co do odbywać się mającej przestrzeni drogi i przewyżki na wadze przy podróżach służbowych urzędników rządowych na kolejach żelaznych.

Nr. 146. Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 3. czerwca 1854, o podniesieniu urzędu celnego głównego klasy II. w Bregencyi do stopnia urzędu celnego głównego klasy I.

Nr. 147. Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów z dnia 3. czerwca 1854, dotyczące się politycznej i sądowej organizacyi królestw Kroacyi i Sławonii.

Nr. 148. Rozporządzenie ministrów spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów z dnia 4. czerwca 1854, tyczace się politycznej i sądowej organizacyi Wielkiego księztwa Siedmiogrodzkiego.

Lwów, 8. sierpnia. Właściciel dóbr p. Józef *Gromnicki* złożył sumę 500 złr. na rzecz lwowskich ubogich miejscowych z przeznaczeniem, ażeby prowizye tego kapitału rozdano między wspomnionych ubogich.

C. k. Namiestnictwo podaje ten akt szczodrobliwości z podziękowaniem do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

Czerniowce, 12. sierpnia. Według otrzymanych raportów subskrybowano na Bukowinie na pożyczkę państwa jeden milion czterdzieści trzy tysiące cztery sta dziesięć reńskich w m. k., między temi prócz subskrybentów poprzednio wymienionych subskrybowali: pan baron Mustatza 14.000r., kameralna gmina Radautz 17.720r., Waszkoutz 10 740r., Duboutz 7470r., Berhomet nad Prutem 4400r., Rewakoutz 4360r., Żuryn 2290r., Łukawitza 3320r., Piedekoutz 4640r., Oschechlib 7360r., właścicielka dóbr Justyna Bogdanowiczowa 3060r., gmina Nowej i Starej Żuczki 130.000r., Mahalla 9000r., Kotul-Ostritza 5000r., Buda 3000r., Brodok z Mitkeu i Mossorówką 10.080r., Suczawitza 9000r., Zadowa 6760r., Pohorloutz 7700r., właściciel dóbr Łukasiewicz 2000r., gmina Wolczynetz 4300r., Bahrinestie 2360r., Czerepkoutz 2350r., Gurahumora 20.873r., Broskoutz 8390r., Wiżnitz 5820r., żydowska gmina w Wiżnitzu 10.000r., właściciel dóbr Aywas 2500r., właściciel dóbr Dżurdżowan 2500r., gmina Bahna z Wiżenką 6000r., Cziresz z Opajetzem 2190r., Budenitz 2220r., Jasłowetz 5600r., Keschwana 7000r., gmina Waszkoutz 15.460r., w Serecie 7870r., gmina Hliboka 9000r., właściciel dóbr Abrahamowicz 5000r., gmina Jurkoutz 4320r., właściciel dóbr Jan Warteresiewicz 4000r., Hawryłestie 4140r., Chliwestie 4560r., Kuczurmik 10.280r., Zamostie 3050r., kameralne gminy Sct. Ilie 30.650r., Stary i Nowy Fratautz 29.840r., Bottuszana 5000r., Pojeny 3000r., Banilla Ruska 15.300r., właściciel dóbr Bohosiewicz 3400r., miasto Radautz 5630r., Wyższe i Niższe Stanestie 3200r., Preworoki 3000r., Mołdawska-Banilla wraz z Dawideny 9700r., Mołdawski Kimpolung 10.720r., Werboutz 3490r., Tereblestie 14.280r., Opriszeny 3120r., Sziskoutz wraz z Juzynetz 6630r., kupcy Czerniowieccy: pan Markus Zuker 5000r., Mendel Tittinger za spadkobierców Wolfa Tittinger 3500r., Mendel Amster 3000r., gmina Kamena 8500r., właściciel dóbr Jakubowicz 3320r., Krasna-Ilski 6020r., Stawczan wraz z Maletynetz 10.990r., Rohozna 5660r., Balaczana 7010r., Willawcze 10.850r., gmina Bojan 19.210r., Petroutz 10.270r., właściciel dóbr Stefanowicz 12.600r., gmina Berbestie 10.990r., Kamenka 7700r., Suczaweny 8170r., Wallawa 12.030r., Pertestie 3940r., w Suczawie 33.700r., w Czerniowcach 133.720r.

Czternasty artykuł litogr. „koresp. austr." o wielkiej pożyczce narodowej:

Bardzo ważna kwestya wywołana toczącą się sprawą pożyczki narodowej, jest następująca: „Jaka ilość banknotów będzie musiała i mogła być w obiegu, gdy już nie będzie żadnych papierowych pieniędzy państwa, to jest po rehabilitacyi banku, mianowicie z jednej strony dla zaspokojenia obrotu w monarchyi austryackiej, z drugiej zaś strony bez niebezpieczeństwa dla banku i spraw pieniężnych?"

Zdania względem tej kwestyi są bardzo podzielone i różniące się. Po troskliwem rozważeniu licznych punktów wpływających na rozwiązanie tej kwestyi, możnaby wprawdzie tylko w przybliżeniu, jednak z ilemożności jak największą pewnością przypuścić, że dla zaspokojenia potrzeby obecnego obrotu jest konieczny obieg banknotów w sumie przynajmniej 250 milionów zlr.

Zważywszy, że obieg banknotów wynosił już w r. 1845 sumę 200 milionów, a do roku 1848 dochodził kilka razy sumy 215 milionów, tedy ze względu na pomnożoną obecnie potrzebę cyrkulacyi, jaka się okazała z widocznego wzrostu i rozwoju industryi i handlu, z nieustannego wzmagania się dochodów państwa i dla operacyi uwolnienia od ciężarów gruntowych, można powyższą cyfrę uważać raczej za nizką niż za wysoką.

Czyli do ufundowania takiego obiegu banknotów potrzeba ośmdziesiąt lub dziewięćdziesiąt milionów złr. w monecie brzęczącej, czyli więc obecny zapas gotówki banku ma być pomnożony o 44, 35 lub 50 milionów, nie podobna oznaczyć. To jednak okaże się albo w drodze naturalnej samo przez się, gdy bank zacznie wymieniać banknoty swoje za monetę, lub będzie przedmiotem osobnego postanowienia prawnego. W każdym zaś razie niepodlega wątpliwości, że rząd zwróci szczególną uwagę na stosunek obiegu banknotów do zapasów monety.

Jeżli dla publicznego obrotu w monarchyi okaże się potrzeba większego obiegu banknotów, natenczas nastręczy ku temu możność stósunkowe pomnożenie zapasów gotówki banku według stałej i należytej normy.

Wszystko to nastąpi w interesie ku pożytkowi ogółu, ale w szczególności odniesie ztąd bank niemniej znaczną korzyść. Uchwalonem zmniejszeniem długu państwa do banku, który teraz niesie w przecięciu tylko dwa procent, nastręcza się bankowi możność rozszerzenia innych interesów swoich po wyższej stopie procentowej, co wpłynie bardzo pomyślnie na jego dywidendy.

Tymczasem zaś nie pominie rząd także żadnego środka ku poparciu kredytu prywatnego z pośrednio ku podniesieniu pomyślności narodowej w kilku dotychczas mniej uwzględnionych kierunkach. Idzie tu mianowicie o spieszne pomnożenie i uzupełnienie zakładów kredytowych tak dla ułatwienia obrotu majątkiem ruchomym, jakotez dla wsparcia własności realnych.

W pierwszym względzie może bank tylko po części mieć staranie, a jednak jest rzeczą pożądaną, ażeby zbawienny wpływ kredytu rozciągał się także na inne gatunki majętności; co do majątku realnego pojmie każdy, że potrzeba tylko obfitych kapitałów, by produkcyę jego podnieść do znakomitego stopnia.

Z kwestyą, jaki obieg banknotów będzie nadal potrzebny dla obrotu w Austryi, łączy się dalsza kwestya, jaki jest obecnie w Austryi zapas monety.

Jest powszechne zdanie, że ludność posiada mniej śrebra, niż przed zaprowadzeniem kursu przymusowego; pewna zaś, że teraz jest w Austryi więcej złota i więcej wexlów na granicę przedstawiających śrebro i złoto, niż przed rokiem 1847. Obydwa te metale tworzą towar, dopóki istnieje kurs przymusowy, który wprawdzie bezpośrednio w sposób legalny wpływa tylko na obieg śrebra, ale pośrednio przez wysokie azio zamienia także złoto w towar i wymaga dla tych obydwóch metalów pośrednictwa pieniędzy papierowych.

Mozna tedy przypuścić, że gdy kurs przymusowy ustanie, to jest, gdy złoto wejdzie jako moneta w obieg, zmniejszy się potrzeba obiegu pieniędzy papierowych o sumę będących w posiadaniu ludności monet śrebrnych i złotych; — najprzód, iż monety te wejdą w obieg pieniężny, a powtóre, iż obecność ich w obiegu zastąpi część pieniędzy papierowych. Kto przeciwnie dzisiaj chce nabyć 100 złr. w cwancygierach lub dukatach, potrzebuje na to 125 lub 129 złr. w banknotach, ale nie używa ani złota ani śrebra do wypłaty w zwyczajnym krajowym obrocie, lecz wymienia najczęściej metal znowu na papier.

Czyli i w jaki sposób możnaby złoto użyć jako monetę, jest kwestyą bardzo ważną, będącą w licznych stosunkach z obrotem pieniężnym całego świata, a jej gruntowny rozbiór będzie później nieodzowną koniecznością, teraz zaś i w tem miejscu byłby zawczesny.

Również jest kwestyą wielkiej wagi, czyli kurs przymusowy aż do zupełnego zniesienia musi być przestrzegany we wszystkich względach, lub czyli nie byłoby stósowniej lub korzystniej odstępywać od tej zasady powoli, n. p. najprzód na rzecz ugód na długie termina, unikając tego, coby mogło obrót dzienny wikłać.

Że przy przejściu do zupełnie uregulowanego stanu nie należy się obawiać zanadto wielkiego ograniczenia obrotu, uzna każdy, kto się zastanowi nad tem, cośmy wyżej powiedzieli i zwróci uwagę na to, że już samo nastąpić mające zniżenie obecnie wysokich cen wielu towarów będzie wymagać mniejszej ilości środków cyrkulacyjnych. Zaś bank narodowy będzie w stanie odpowiadać słusznym wymaganiom w sposób pożądany i nie narażający wartości jego papierów, a obok niego będą także inne zakłady utrzymywać wszelkie gatunki kapitałów w żwawym obrocie.

(Sprostowanie względem subskrypcyi.)

Wiédeń, 9. sierpnia. Pod względem uczestnictwa w pożyczce narodowej zrobiono już kilkakrotne spostrzeżenie, że subskrybenci należący do towarzystw gremialnych lub cechowych, albo też do innych korporacyi uważają za dostateczne podane ze strony ich zwierzchności tymczasowe deklaracye subskrypcyi i pomijają przedłożenie rzeczywistej deklaracyi.

Dla sprostowania tego błędnego mniemania musimy zwrócić uwagę na to, że takie subskrypcye są to właściwie tylko tymczasowe zapewnienia, które dla osiągnienia zamierzonego celu w przeciągu terminu subskrypcyi, to jest najdalej do 19go sierpnia także zrealizowane, a przeto też wystawione podług przepisanej formy deklaracye subskrypcyi razem z przypadającą kaucyą w jednej z trzech do przyjmowania upoważnionych kas, mianowicie albo w banku narodowym, albo w kasie długów państwa, albo też w wyższym urzędzie kamery miejskiej (Stadtoberkammeramt) złożone być muszą.

(W. Z.)

(Independ. Belge o pożyczce austryackiej.)

Wiédeń, 9. sierpnia. Dziennik „*Indep. Belge*“ poświęca austryackiej pożyczce narodowej przydłuższy artykuł, wyrażający niezawodną nadzieję, że jakkolwiek kwota tej pożyczki bardzo jest znaczna, jednak z pewnością da się przeprowadzić. Pomiędzy rządami rozmaitych państw europejskich odznaczał się rząd austryacki zawsze nadzwyczajną lojalnością względem swoich wierzycieli, ponosząc częstokroć bardzo wielkie i bardzo dotkliwe ofiary, byle tylko dopełnić sumiennie finansowych swych zobowiązań; i trudnoby było wynaleźć drugi kraj taki, którego roczniki byłyby chlubniejsze w tej mierze. Teraźniejszy plan Austryi dla ukonsolidowania stosunków finansowych jest-to nowy i niezaprzeczony dowód, że rząd austryacki ma stały zamiar postępować tą samą drogą, i zasługuje juz dlatego samego na wszelką pomoc. W rzeczy samej jestto wielki i wspaniały dramat, który rząd Jego Mości Cesarza Austryi przedstawia w tej chwili, przeprowadzając śród tylu przykrych, od roku już istniejących zawikłań politycznych tak uciążliwe zadanie, przed którym w innych krajach niejeden już mąż stanu usunął się z przekonaniem niepodobieństwa.

Frankfurcka korespondencya w dzienniku „Spen. Ztg.“ powiada: Szczęśliwy tok pożyczki austryackiej obudza w Frankfurcie n. M. powszechną radość; wszyscy podziwiają zasoby i poświęcenie narodu i rokują Austryi szczęśliwą i zaszczytną przyszłość. *(W. Z.)*

(Rozkaz naczelnej komendy do armii.)

Wiédeń, 9. sierpnia. Jego Excelencya fzm. baron Hess wydał ddtto. Wiédeń 3go sierpnia następujący rozkaz naczelnej komendy do armii:

„Ukończywszy przegląd obudwu armii zostających pod naczelną komendą moją, przekonałem się osobiście o doskonałym, w każdym względzie gotowym do boju stanie wszystkich wojsk i oddziałów armii, które miałem sposobność zlustrować, i wyrażam niniejszem tak komendantom armii i korpusów armii, jako też wszystkim innym jenerałom i komendantom wojsk moje najzupełniejsze uznanie za ich chwalebną i skuteczną czynność z tym dodatkiem, że podałem ją do najwyższej wiadomości Jego Ces. Mości, i że Jego Mość Cesarz polecić mi raczył, ażebym wszystkim wyższym dowódzcom armii, wszystkim komendantom i oficerom wyraził za tę czynność najwyższe Jego podziękowanie, a zaś dzielnym wojskom oznajmił najwyższą Jego łaskę za ich wzorowe i nienaganne zachowanie w obec władz krajowych i ludu wiejskiego.

Równie też raczył Jego Ces. Mość przyjąć do wiadomości z najwyższem uwzględnieniem niezmordowane usiłowania tak wyższej jako też całej adjutantury jeneralnego sztabu kwatermistrzowskiego i korpusów inzynierskich, mianowicie ich gorliwość pod względem fortyfikowania miejsc oznaczonych, a nakoniec także chwalebną czynność korpusu sanitarności“. *(Abbld. W. Z.)*

(Depesza telegraficzna od pana Namiestnika w Innsbrucku do Jego Exc. pana ministra spraw wewnętrznych w Wiédniu.)

Innsbruck, 9. sierpnia, 7. god. wieczór. Właśnie przywiozła sztafeta z Imst doniesienie o strasznem nieszczęściu: Jego Mość Król Saksonii wywrócił się dzisiaj w drodze do Pitzthal; koń jeden spłoszył się, wierzgnął i uderzył Króla w tylną część głowy. Lokaj pokojowy podniósł zaraz Jego król. Mość z ziemi, i przy pomocy zwołanych ludzi zaniesiono Króla do oberzy w Brennbühel. Dwóch lekarzy przyspieszyło natychmiast, ale z przerażeniem poznali, że niebawem ustąpiła przytomność. W pół godziny potem oddał Jego Mość Król ducha zaopatrzony śś. sakramentami.

Według oświadczenia królews. fligel-adjutanta pocztylion nic nie winien.

Balzamowaniem zwłok Króla Jego Mości zajmie się profesor Dantscher. *(Abbld. W. Z.)*

Anglia.

(Rozprawy w izbach. — Odebranie nominacyi p. Lawley.)

Londyn, 4. sierpnia. Na wczorajszem posiedzeniu *Izby wyższej* zaproponował książę *Newcastle* rezolucyę tej treści, że bil o przekupstwie wyborców należy dla uchylonego rozpisania wyborów w Cambridge, Hull, Maldon, Barnstaple i Canterbury do najpilniejszych spraw sesyi, i że dlatego mimo wiadomej uchwały z 2. maja powinien przyjść do drugiego odczytania. W razie przyjęcia bilu przez Izbę zapowiedział książę przedłożenie wniosku w komitecie, by środek ten ogłoszono za tymczasowy, a ważność jego ograniczono jak nateraz na ciąg dwóch lat. Ta koncesya opozycyi przyznana jest według lorda *Derby* wyznaniem, że i sam rząd przekonał się o bezskuteczności środka pomienionego. Lord *Derby* i lord *Redesdale* są przeciw, lord *Lansdowne* i lord *Brougham* za tą propozycyą, którą przyjęto 41 głosami przeciw 33. Lord *Derby* oświadcza następnie, że drugiego odczytania wstrzymywać nie myśli. Lord *Clanricarde* wnosi natomiast poprawkę tej treści, ażeby wypłacanie wyborcom kosztów podróży uznano za nieprawne, poczem przystąpiono do wtórego odczytania bilu.

Na posiedzeniu *Izby niższej* naradzano się po południu w komitecie nad bilem „Ecclesiastical and Capitular Estates Management,“ poczem komitet subsydyów kończył dalsze swe prace. Wieczór zabrał głos sir *J. Grey*, sekretarz państwa dla kolonii i zrobił uwagę, że przed kilkoma godzinami dowiedział się o niektórych szczegółach, co go też znagla do uwiadomienia listownie sir J. Pakington'a, jako chce uprzedzić dzisiejszego wieczora zapowiedzianą przezeń interpelacyę względem dania posady p. Lawlej. Oświadcza więc w tym względzie: Objąwszy pieczęcie urzędu kolonialnego dowiadywał się o sprawach bieżących tego departamentu u swego poprzednika, księcia Newcastle, który mu między innemi oznajmił, że widział się spowodowany ofiarować p. Lawley opróżnioną posadę gubernatora;

poznał go wprawdzie dopiero od 6 miesięcy, lecz znalazł w nim człowieka utalentowanego i rokującego jak najlepsze na przyszłość nadzieje. Mr. Lawley wyprosił sobie kilka dni do namysłu, lecz czasu tego nie można mu było dozwolić dla zachodzącej zmiany w urzędzie kolonialnym. Nie chciał książę jednak i o tem zamilczeć, że protegowany przezeń równie tak jak i inni młodzi ludzie dobrego urodzenia chodził o zakład podczas wyścigów konnych, i że przytem grywał nieszczęśliwie. Mowca (Grey) nie znając zresztą kandydata nie uważał pasyi tej za ważną przeszkodę i raczej brał to za zaletę. (Śmiech stronnictwa opozycyjnego.) Opozycya, której niegdyś przewodniczył lord Bentink, jeden z najmajętniejszych swego swego czasu sportsmanów, nie ma żadnego powodu do śmiechu. Zawiadomiono go tez i o tem, ze Mr. Lewley chcąc uniknąć pokusy, przyjął dawniej już obowiązek sekretarza prywatnego u pana Gladstone. Lecz że Mr. Lawley jeszcze się namyślał, przeto mowca upatrzył sobie innego gentlemana do tej posady, a we trzy tygodnie później oświadcza Mr. Lawlej, ze tej posady nie odrzucił; sadzi też, że przyjęcie jej od niego już zawisło, i że się już do jej przyjęcia namyślił. Mowca nie zgadzał się wprawdzie zupełnie z mniemaniem Lumley'a lecz mimo to nie robił trudności w poleceniu go Jej Mości królowej na posadę gubernatora kolonialnego.

Zeszłego piątku jednak odwiedził go książe Newcastle i oświadczył, ze z różnych stron dochodziły go wieści o nienajlepszem zachowaniu się kandydata; obwiniając go o ryzykowne spekulacye giełdowe, których chwycił się zapewne dla umorzenia długów zaciągniętych na placu wyścigów. Mr. Lawley usprawiedliwił się wprawdzie w tej mierze listownie, lecz dzisiaj powziął znów od p. Gladstone wiadomość, że wuj jego sam przyznaje, jako gnał na giełdzie będąc równocześnie sekretarzem prywatnym u kanclerza państwa. Wętpi zresztą, izby korzystał przy tem z urzędowych swych doniesień, zwłaszcza że zamiast zyskać poniósł jeszcze straty pieniężne. W takim składzie rzeczy dopełnił mowca (Grey) swego obowiązku i upraszał Jej Mość Królewę o unieważnienie dokonanego już mianowania. (Głośne oklaski.) Sir *J. Pakington* oddaje zupełną słuszność szczerości sekretarza kolonialnego i upewnia, ze sprawy tej dotknął tylko dla uczynienia zadość powinności swojej. Niepodzielał bowiem zdania ksiecia Newcastle co do zdoinności p. Lawley'a do tak wielce ważnej posady, a co do osobistych stosunków pomienionego, tedy sir Grey uwolnił go swem oświaoczeniem od bardzo przykrego obowiązku. Mr. *Bright* niechce zadawać żadnej przykrości gentlemanowi, który nie przez władną winę, lecz tylko dla nieuwagi rządu popadł w taki kłopot. Mr. Lawley niedopuścił się żadnej nieprawości, lecz czyli dlatego, że w Oxfordzie wyuczył się po łacinie i grecku ma już być zdolnym na następcę korony jako gubernator wielkiej i bardzo ważnej kolonii? Do takiej posady należałoby dobierać mężów dowiedzionej już zdolności i mogących zdać ścisłą sprawę ze swojej przeszłości, w przeciwnym bowiem razie mogłyby kolonie słusznie na to się użalać, że Anglia dla nich nieczułą jest macochą. — Mr. *Adderley* mówił w tym samym prawie sensie. Wkońcu zabrał głos mr. *Gladstone*, dziękując Izbie za względnaść przy rozpoznawaniu tak przykrej sprawy. Również czuje się być obowiązanym i sir Pakingtonowi. Większą część odpowiedzialności za to, co się stało, bierze na siebie, a co do zdolności p. Lawley'a musi zrobić tę uwagę, że jako prywatny sekretarz kanclerza skarbu może się więcej zasłużyć krajowi, niż niejeden z członków, co długo już siedział w Izbie i nieraz rozprawiał. Szanowny członek z Manchester niechaj tylko zwróci uwagą swoją na to, że korzyści posady gubernatorskiej nienęcą wcale takich mężów, co mają już pewną reputacyę i znaczenie. Wszyscy ci, co się w koloniach odznaczyli, wyszli z ludzi niegłośnych w kraju ojczystym. Ubolewa wprawdzie nad błędami p. Lumley'a, o których dopiero wczoraj się dowiedział, lecz mimo-to jest tego zdania, że mr. Lumley niestanowił tem jeszcze przyszłości swej politycznej. Mr. *Vernon Smith* zapytuje, dlaczego też niedobierają gubernatorów z grona radźców kolonialnych i protestuje przeciw tej niebezpiecznej doktrynie, jakoby dla takich posad niemożna było zjednać mężów znakomitych. — Po tej dyskusyi, która trwała półtrzeciej godziny, zajmowała się Izba obradami względem przyzwolenia subsydyów, a wniosek „Anti-Maynooth" p. Spooner'a odrzucono 108 głosami przeciw 43.

(Zniżenie diskonto bankowego. — El Hameh Basza odjechał.)

Wczorajsze zniżenie diskonta bankowego z $5\frac{1}{2}$ na 5 % zdziwiło całą staromiejską dzielnicę City, a dziś mówią o tem wszystkie znakomitości handlowe, tudzież dzienniki polityczne i handlowe jako o dziwnej zagadce.

El Hameh Basza nieczekając na reparacyę paropływu swego w Southamptonie, odpłynął dziś do Alexandryi na paropływie „Indus."
(Wien. Ztg.)

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 10. sierpnia. *Monitor* donosi, że książę Gorczaków oświadczył ces. austr. gabinetowi, jako Cesarz Mikołaj rozkazał wojskom Swoim opuścić księstwa naddunajskie. Ale Austrya miała powtórnie zażądać gwarancyi przeciw ponowieniu podobnych zawikłań.
(Lit. kor. austr.)

Włochy.

(Depesze telegraficzne.)

Genua, 7. sierpnia. Cholera ustaje.

Malta, 29. lipca. Przybyło tu siedm okrętów z częścią kontyngensu tunetańskiego. *(L. k. a.)*

Księstwa Naddunajskie.

(Expedycya lądowego wojska gotowa do wyprawy.)

Wiédeń, 9. sierpnia. *Oesterr. Soldatenfreund* donosi z teatru wojny: O toku expedycyi angielsko-francuzkiej floty i wojsk sprzymierzonych pod rozkazami jenerałów Canrobert i Brown otrzymaliśmy z Warny następujące wiadomości: Główna siła wojsk posiłkowych jest gotowa do walki. Wszystkie paropływy stojące na kotwicach w Warnie, w Balczyku i w Burgas gotują się do odjazdu, załogi okrętów wojennych i transportowych są skonsygnowane na pokładzie. Wszystko oczekuje tylko sygnału, by pospieszyć za expedycyą floty i wojska z 22. lipca. Skład angielsko-francuskiego jeneralnego sztabu kwatermistrzowskiego, a przedewszystkiem doskonałe operacye obudwu wodzów marszałka St. Arnaud i Lorda Raglan są dostateczną rękojmią, że teraźniejszy plan wojny jaknajlepiej jest obmyślany i że wojska angielsko-francuskie wykonają go z właściwą sobie dzielnością i męztwem. Za główną siłą floty zjednoczonej i wojsk posiłkowych odpłynie za ośm dni dywizya floty z żywnością i rozmaitemi sprzętami z Konstantynopola.

Walka o półwysep Krym będzie przeto zacięta i od niej zawisło może stanowcze rozstrzygnienie kampanii w roku 1854. Do ataku i obrony wystąpią siły godne siebie na polu bitwy. Siła angielsko-francuzko-tureckich wojsk wynosi 80 do 90.000 ludzi; armia rosyjska składa się z 24.000 ludzi stojących załogą w Sebastopolu, z 8. oddziałów po 4 do 5000 ludzi, któremi obsadzono nadbrzeżne punta Krymu, a nakoniec z dwóch oddzielnych, samoistnie operujących korpusów ruchomych w Karazubazar i Simpheropolu w głębi półwyspu w sile 30.000 ludzi, zatem w ogóle z 94.000 ludzi. — Operacya przeciw Krymowi zajmuje naturalnie nietylko uwagę Konstantynopola ale całego świata wojskowego. Wszystko inne więc, co w tej chwili dzieje się u Bałkanu i nad Dunajem, obudza podrzędny tylko interes. Większa część armii bałkańskiej posunęła się ku Dunajowi, zajmuje pozycye na ziemi wołoskiej i obserwuje poruszenia cofającej się armii rosyjskiej.

Podług najnowszych doniesień z Bukaresztu znajduje się główna kwatera jenerał-adjutanta Lüdersa w Gałaczu, naczelnego wodza księcia Gorczakowa w Urszyczeni, a jenerał-porucznika Liprandi w Fokszanach. Potwierdza się powtórnie, że ces. rosyjskie wojska w Mołdawii nieotrzymają żadnych posiłków z centralnej Rosyi, gdyż wojska tamtejsze zostały przydzielone do południowych armii w Odesie i Nikołajewie; przeciwnie otrzymaliśmy wiadomość: że wojska 6go korpusu armii cofają się z Mołdawii i że jenerał Osten-Sacken przenosi główną kwaterę swoją z Jas do Kiszenewa.

Montenegro.

(Obawy najścia Montenegrynów w granice tureckie.)

Dziennik *Oss. Ariest.* pisze: Obawiają się powszechnie, by groźba księcia Daniła — zburzenie Spuzu w razie niewydania zbiegów w oznaczonym czasie — niestała się źródłem niebezpiecznych zawikłań między Turcyą i Montenegrem. Utrzymują nawet, że Basza z Sutari kazał obwarować południową granicę od Montenegro, gdyż z tamtej strony obawiają się Turcy zamachu Daniły, a oprócz tego otrzymał Derwisz Basza, który z 2. batalionami piechoty i 10 działami miał odejść ku Serajewu dla wzmocnienia korpusu obserwacyjnego, przeciwny rozkaz z tem poleceniem, azeby zajął się obwarowaniem Niksicu i Grahowa. *(A. B. W. Z.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiédeń, 11. sierpnia. *Abendblatt d. Wien. Ztg.* pisze: Według doniesienia telegraficznego z Brennbüchel pod Imst z dnia 10. b. m. odłożono balzamowanie zwłok Jego Mości króla Saksonii aż do nadejścia dalszych rozkazów z Drezdna. Po lewej stronie w tyle głowy mają zwłoki dwie rany. Zdaje się, że Jego król. Mość stracił przytomność zaraz po uszkodzeniu. Nieszczęście to stało się przed $9\frac{3}{4}$ god. przed południem, a śmierć nastąpiła o god. $10\frac{1}{2}$.

Dotychczasowe śledztwo potwierdza, że winy nikomu przypisać niemożna.

— *Litogr. koresp. austr.* pisze: Doniesienia telegraficzne z Bukaresztu sięgają po d. 8. b. m. Nadzwyczajny dywan administracyjny nakazał jeszcze 4. b. m. odbudowanie zniszczonych mostów na gościńcu z Bukaresztu do Dżurdżewa. Komunikacye stolicy z Dunajem są przywrócone, a bezpieczeństwo na gościńcach przestrzegane. Iskender Bey z wojskiem swojem (blizko 3800 ludzi) stoi w okolicy Bukaresztu. Halim Basza wkroczył z brygadą turecką d. 8. b. m. popołudniu do Bukaresztu. 5 batalionów piechoty i 4 bateryе konnej artyleryi przybędą za nim. Do Kalaraszu wchodził z Turkami Arcybiskup Sylistryi, a naprzód niego niesiono krzyż, kadzielnicę itd. Książę Gorczaków przybył d. 7. wieczór do Buska, korpus Lüdersa opuścił tego samego dnia Ibraiłów.

Hermanstadt, 11. sierpnia. Według doniesień dziennika *Sieb. Bote* z Bukaresztu z d. 8. god. 4. popołudniu wkroczyli Turcy do Bukaresztu w sile 10.000 ludzi pod dowództwem Halima Baszy; Omer Basza ma przybyć za 8 dni w odwiedziny. Książę Gorczakow bawi w Busku.

Paryż, 11. sierpnia. *Monitor* ogłasza odpowiedź Rosyi na somacye Austryi z tą uwagą, że Rosya uważa ustąpienie z księstw naddunajskich za zrobioną Austryi koncesyę. Następnie zawiera *Monitor* notę ministra spraw zewnętrznych do pana Bourqueney, według której Francya i Anglia nieprzystają na zawieszenie broni, czyniąc warunki pokoju zawisłemi od wypadków wojny, a zresztą oznaczają w tym względzie pewne główne punkta.

Gdańsk, 11. sierpnia. Przybył tu parostatek „Mikołaj I.“ 3000 Francuzów wylądowało dnia 8. pod Bomarsund. Rosyanie stracili ośm dział. Floty połączone stały d. 8. jeszcze w Ledsund. — Zreszta nic nowego.

Londyn, 10. sierpnia. Lord Clarendon odpowiedział lordowi Clanricarde, że Austrya chciała zawartym z Portą traktatem zapobiedz wybuchowi powstania w Serbii, w Montenegro i Albanii i zająć księstwa za przyzwoleniem Porty, Lord Redcliffe zgadzał się z tem; gdy nastąpiła ewakuacya ze strony Rosyi, oświadczono, że Austrya ma zamiar zażądać gwarancyi na przyszłość. *(L. k. a.)*

Kurs lwowski.

Dnia 12. i 13. sierpnia.

		gotówką zł.	gotówką kr.	towarem zł.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	39	5	44
Dukat cesarski	„ „	5	47	5	51
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	57	10	—
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	55½	1	56½
Talar pruski	„ „	1	50	1	53
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„ „	1	23	1	24
Galicyjskie listy zastawne za 100 zr.	„ „	91	45	92	5

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 11. sierpnia 1854.

		zł.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	92	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	92	30
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żadano „ „ za 100	„ „	—	—

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 10. sierpnia.

				w przecięciu
Obligacye długu państwa	5%	za sto	84 9/16 ⅝	84 9/16
detto z r. 1851 serya B. . .	5%	„	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą .	5%	„	—	—
Obligacye długu państwa	4½%	„	74¼ 74	74⅛
detto detto	4%	„	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą .	4%	„	—	—
detto detto detto .	3%	„	—	—
detto detto	2½%	„	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834 . .		„	219¾ ½	219⅝
detto detto z r. 1839 .		„	—	—
detto detto z r. 1854 . .		„	89 3/16 ⅜ 7/16 ½	89 7/16
Obl. wied. miejskiego banku	2½%		—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 .	5%		—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%		—	—
detto krajów koron.	5%		78	78
Akcye bankowe			1258 1260 1262	1261
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr. . .			—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.			1725 1726¼	1726¼
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr. . . .			—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.			276 275	275
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.			587 586 585	586
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.			—	—
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.			—	—
Renty Como				—

Wiedeński kurs wekslów.

Dnia 10. sierpnia.

		w przecięciu	
Amsterdam za 100 holl. złotych	—	—	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	123½ ¼ 123 122⅞	123	uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24½ fl.	122 ½ ⅜ ¼ 122	122¼	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	91 91 l.	91	2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	—	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	12.2 1 1	12-1	2 m.
Lyon za 300 franków	—	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	—	—	2 m.
Marsylia za 300 franków	—	—	2 m.
Paryż za 300 franków	145¼ 145 145 l.	145	2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	. . . .	—31	T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	—	T. S.

Cesarskie dukaty . . . . — — Agio.
Ducaten al marco . . . . — Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 11. sierpnia o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam 102½. l. — Augsburg 122⅝. — Frankfurt 122. — Hamburg 91⅛. — Liwurna - . — Londyn 11.·9 l. - Medyolan 120¾. — Paryż 144⅝.

Obligacye długu państwa 5% 84⅝—84¾. Detto S. B. 5% 96 — 96¼. Detto 4½% 74⅛—74⅜. Detto 4% 66⅜ - 66½ Detto z r. 1850 z wypłatą 4%. 89 — 89¼. Detto z r. 1852 4% 86¼—86¾. Detto 3% 52½ — 52¾. Detto 2½% 41¾ — 42 Detto 1% 17 — 17¼. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% 81½—81¾. Detto z krajów kor. 5% 79⅝—80. Pożyczka z r. 1834 219¾ — 220. Detto z r. 1839 126¼—126⅜ Detto z 1854 89⅝ — 89¾. Oblig. bank. 2½% 55 — 56. Obl. lom. wen. pożyc. r. 1850 5% 96 — 98. Akc. bank. z ujmą 1288 — 1290. Detto bez ujmy 1052—1056. Akcye bankowe now. wydania 1013—1015. Akcye banku eskomp. 96½ — 97. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 173¼—173⅜. Wied.-Rabskie 80¼ — 80¾. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 275 — 278. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 15 — 20. Detto 2. wydania 30 — 35. Detto Edynburgsko - Neusztadzkiej 60¼—60¾. Detto żeglugi parowej 586 — 587. Detto 11. wydania —. Detto 12. wydania 566 — 568 Detto Lloyda 555 — 558. Detto młyna parowego wiedeń. 131 — 132 Renty Como 13½—13¾. Esterhazego losy na 40 złr. 84¼ - 84½. Windischgrätza losy 29 — 29¼. Waldsteina losy 28⅝—28¾. Keglevicha losy 10½—10¾. Cesarskich ważnych dukatów Agio 27¾ — 28.

(Kurs pieniężny na giełdzie wied. d. 11. sierpnia o pół do 2. popołudniu.

Ces. dukatów stęplowanych agio 27¾. Ces. dukatów obrączkowych agio 27¼. Ros. imperyały 9.53. Srebra agio 23¼ gotówka.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 12. sierpnia.

Obligacye długu państwa 5% 85⅛; 4½% —; 4% —; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —; 2½% —. Losy z r. 1834 —; z. r. 1839 126. Wied. miejsko bank. —. Akcye bank. 1290. Akcye kolei półn. 1736. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 587. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiedniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego á 500 złr. 485 złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg 121¾ l. 3 m. Genua — l. 2. m. Frankfurt — l. 2. m. Hamburg 89½ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 11.54 l. l. 3. m. Medyolan 119¾ l. Marsylia — l. Paryż 143¾ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Oblig. indemn. 79. Pożyczka z roku 1854 89 15/16.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 12. sierpnia.

Hr. Borkowski Alexander, z Winniczek. — Hr. Starzyński Leopold, z Krakowa. — Baron Brunicki Julian, z Podhorzec. — Hr. Orłowski Kalixt, z Lissowiec.

Dnia 13. sierpnia.

P. Barański Karol, z Radłowic.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 12. sierpnia.

P. Michalewski Antoni, do Niedzielisk.

Dnia 13. sierpnia.

Hr. Thun, c. k. porucznik, do Złoczowa. — Hr. Borkowski, do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 12. i 13. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan, temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	″ ‴ ⁗				
6 god. zrana	27 10 4	+ 12°	+ 19°	zachodni₀	pogoda
2 god. pop.	27 11 5	+ 19°	+ 12°	wschodni₀	„
10 god. wie.	27 8 2	+ 15°		cicho	„
6 god. zran.	27 10 7	+ 12°	+ 20°	cicho	pogoda
2 god. pop.	27 6 9	+ 20°	+ 12°	połud.-zach.₀	„
10 god. wie.	27 6 8	+ 12°		cicho	„

K R O N I K A.

Dzienniki węgierskie zawierają szczególniejszą odezwę do tych, którzy mają chęć tłumaczyć na język niemiecki romans węgierski składający się z 540.000 liter. Kompetenci mają przesłać oferty swoje pod adresem „E. J. P. Szigetvar“ i oprócz swych warunków oznaczyć także czas, w którym mogą ukończyć swoją pracę.

= „Athenaeum“ donosi: Na cześć Shakespeara wzniesiony ma być pomnik kolosalny, a mianowicie lany posąg jego, 100 stóp wysokości. Wewnątrz będzie wydrążony i o trzech piętrach, a na każdem piętrze sala na 15 stóp wysoka i z przestrzenią stóp 80ciu. Sale te otrzymają ozdobę w płaskorzeźby, mianowicie zaś przedstawienia z rozmaitych sztuk nieśmiertelnego autora, a w pierwszej sali staną oprócz tego jeszcze posągi królowej Wiktoryi i księcia Alberta. Kręte schody prowadzić będą aż do samego szczytu. Z najwyższego piętra odsłoni się widok całego Londynu, a to przez otwór oczu mierzący 2 stóp wysokości w stosunku do całości pomnika. Wnętrze pomnika otrzyma światło po części z góry przez głowę krzyształową, częścią zaś przez otwory ukryte dla obserwujących od podnóża. Podstawa stanie z kamienia, a cały pomnik na placu Primrose Hill.

— Dnia 16. sierpnia r. b. zamkną nieodzownie w ratuszu paryzkim listy zgłaszających się do powszechnej wystawy roku 1855. Samo tylko miasto Paryż liczy potąd 4000 zapowiedzianych przesełek na wystawę.

— W Paryżu robiono niedawno pomyślną próbę z pocztą jaskółczą. Sześć jaskółek wyjętych z gniazda zawieziono koleją żelazną do Wiédnia. W Wiedniu przywiązano im do brzucha papier z doniesieniami zawierającemi 1510 słów i puszczono je o 7¼ god. zrana. Dwie przybyły przed godziną 1., a więc w mniej jak sześć godzin do Paryża; trzecia o god. 4½, czwarta o 6., a dwie otatnie wcale nie przybyły. To donosi berliński dziennik „Zeit.“

— *Z Lorientu* donoszą z 25. lipca: „Wydarzył się tu bardzo smutny wypadek: Wczoraj zrana udał się oddział uczniów od marynarki do Poligone dla wyprobowania dział i ćwiczenia się w celnem strzelaniu. Młodzieńcy nabili 7 dział w bateryi morskiej i zaczęli strzelać. Przy czwartym wystrzale pękło jedno działo: 5ciu padło na miejscu, a 16 lub 17 otrzymało rany; z pokaleczonych umarło 3 w kilka chwil później Dziś zrana o godzinie 7 pochowano ośmiu tych młodzieńców.“

— Dnia 2. sierpnia r. b. umarł w Berlinie w 84tym roku życia radźca nadworny Heun, znany romanso-pisarz pod przybranem nazwiskiem Henryka Claurena. Pierwszą swoją powiastkę napisał Clauren pod tytułem: „Izba szara;“ dalej napisał słynną swego czasu powiastkę szwajcarską „Mimili.“ Od roku 1819 wydawał almanak: „Vergissmeinnicht,“ i otrzymał od księgarzy niemieckich największe honoraryum, jakie tylko autorom w Niemczech płacono. Równocześnie, a mianowicie od roku 1820 do 1824 był redaktorem dziennika: „Preuss. Staatszeitung.“ Ostatni almanak „Vergissmeinnicht“ wydał Clauren roku 1833 i odtąd ucichł już zupełnie.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.